

POLITISK PLATTFORM FOR SNU

SEKSUALPOLITISK NETTVERK FOR UNGDOM

Vedtatt av generalforsamlingen 02.10.18

SEKSUALITET ER EN INTEGRERT DEL AV MENNESKETS IDENTITET ...

... Derfor arbeider Seksualpolitisk Nettverk for Ungdom (SNU) for å fremme alle ungdommers seksuelle og reproduktive helse og rettigheter (SRHR), både nasjonalt og internasjonalt. SNUs formål er å sikre ungdommers rett til å uttrykke og nyte sin seksualitet uten frykt eller fare for stigma eller diskriminering, og til å fritt ta avgjørelser relatert til sin reproduktive helse. SNU mener at normkritisk tenkning, gjensidig respekt, likestilling og fullt samtykke er forutsetninger for å realisere disse rettighetene, og det er disse verdiene som danner grunnlaget for vår politiske plattform.

INNHold

S. 3 Kap. 1 Seksuelle rettigheter er menneskerettigheter

- S. 3 1.1 SRHR som menneskerettigheter
- S. 4 1.2 Seksualitetsundervisning
- S. 5 1.3 Prevensjon, smittebeskyttelse, SOI og stigma
- S. 6 1.4 Abortrettigheter

S. 7 Kap. 2 Voldtekt, trakassering og diskriminering

- S. 7 2.1 Voldtekt
- S. 8 2.2 Seksuell trakassering
- S. 9 2.3 Hatprat og diskriminering

S. 10 Kap. 3 Sosial og juridisk likestilling

- S. 10 3.1 Feminisme og likestilling
- S. 10 3.2 Kjønn- og seksualitetsmangfold
- S. 11 3.3 Seksualitet og funksjonsevne

S. 13 Kap. 4 Sex som arbeid, underholdning og vare

- S. 13 4.1 Kommersialisering av kropp og sex
- S. 13 4.2 Pornografi
- S. 14 4.3 Sexarbeid

KAP. 1 SEKSUELLE RETTIGHETER ER MENNESKERETTIGHETER

1.1 SRHR SOM MENNESKERETTIGHETER

Seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR) innebærer at alle skal kunne ta egne valg om kropp, kjønn og identitetsuttrykk, seksuell og romantisk praksis*, samlivsform samt reproduktiv helse, uten frykt eller fare for vold, forfølgelse, stigmatisering, diskriminering eller andre former for negativ sosial kontroll.

Flere internasjonale organisasjoner, deriblant Verdens Helseorganisasjon (WHO)¹ og International Planned Parenthood Federation (IPPF)², fastslår at SRHR er integrert i eksisterende menneskerettigheter, deriblant frihet, likeverd, privatliv, autonomi, utdanning, integritet og verdighet for alle mennesker. Videre fremmer definisjonene et helhetlig perspektiv på seksualitet, som omfatter fysiske, følelsesmessige og sosiale dimensjoner.

SNU anerkjenner at menneskers seksualitet omfatter komplekse samspill – mellom biologiske, psykologiske, sosiale, økonomiske, politiske, kulturelle, etiske, juridiske, historiske, religiøse og åndelige faktorer – som på ulike måter kan by på utfordringer for individet. På grunn av denne kompleksiteten vektlegger vi en interseksjonell tilnærming i arbeidet vårt med SRHR.

SNU kjemper for:

- At ethvert individ skal ha råderett over sin egen kropp og reproduktive valg
- At alle skal ha mulighet til fritt å utfolde sin egen seksualitet og identitet, uten frykt eller fare for vold, forfølgelse, stigmatisering, diskriminering eller andre former for negativ sosial kontroll
- At Norge overholder sine forpliktelser i oppfyllelsen av seksuelle rettigheter, både nasjonalt og internasjonalt
- At seksuelle og reproduktive rettigheter oppnår utstrakt anerkjennelse som grunnleggende menneskerettigheter
- At ungdom vies spesiell oppmerksomhet i arbeidet for å fremme SRHR

---

* I samtykkende relasjoner mellom individer med samtykkekompetanse

¹ World Health Organization (n.d.). Defining sexual health. Hentet 23.08.2018 fra http://www.who.int/reproductivehealth/topics/sexual_health/sh_definitions/en/

² International Planned Parenthood Federation (2011). Sexual rights: An IPPF declaration. Hentet fra <https://www.ippf.org/resource/sexual-rights-ippf-declaration>

1.2 SEKSUALITETSUNDERVISNING

Kunnskap om kropp, identitet og seksualitet er grunnleggende for at mennesker skal kunne utvikle positiv selvfølelse og kroppslig autonomi, samt kunne inngå trygge, samtykkende og respektfulle relasjoner.³ Derfor er det viktig at barn og unge får en alderstilpasset, helhetlig, positiv og normkritisk seksualitetsundervisning gjennom hvert av de ulike stadiene i utdanningsløpet.

SNU mener at alle barn og unge skal oppleve å bli møtt med aksept og forståelse, uavhengig av kjønn, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, seksuell orientering, funksjonsevne, og kulturell eller religiøs tilhørighet. For å oppnå dette er det essensielt at alle som arbeider innenfor profesjoner knyttet til utdanning-, helse- og omsorgssektoren innehar korrekt og relevant kunnskap om de ulike aspektene ved seksualitet, samt en forståelse av seksualitet som en naturlig del av det å være menneske.

SNU kjemper for:

- Bedre tilgang til seksualitetsundervisning for unge i Norge og ellers i verden, slik at alle barn og unge får tilgang til korrekt og relevant informasjon, uavhengig av deres geografiske, kulturelle eller religiøse tilhørighet
- Seksualitetsundervisning som starter i barnehagen og varer ut VGS
- Helhetlig seksualitetsundervisning, som inkluderer undervisning i juridiske rammeverk, samtykke, grensesetting, følelser og relasjoner
- Mangfoldig seksualitetsundervisning, som fremhever variasjoner i seksualitet, kropp, identitet, romantiske forhold, samlivsformer og familier på en positiv måte
- At temaer knyttet til seksualitet, kjønn og identitet inngår som en del av pensum i alle utdanninger for profesjoner knyttet til utdanning-, helse- og omsorgssektoren
- At alle som arbeider innenfor utdanning-, helse- og omsorgssektoren kurses i å snakke om seksualitet, kjønn og identitet med barn og unge på en trygg, respektfull og reflektert måte

1.3 PREVENSJON, SMITTEBESKYTTELSE, SOI OG STIGMA

Kunnskap om og tilgang til prevensjon er et av de viktigste tiltakene for å sikre individets selvbestemmelse over egen kropp, og dermed ivareta deres reproduktive helse og rettigheter. Disse rettighetene er også grunnleggende for individets – og spesielt kvinner

---

³ United Nations Population Fund (n.d.) Comprehensive sexuality education. Hentet 23.08.2018 fra <http://www.unfpa.org/comprehensive-sexuality-education>

og jenters – tilgang til og deltakelse i utdanning, arbeidsliv og samfunnet generelt.⁴ SNU mener derfor at alle individer burde ha gratis tilgang til prevensjon og smittebeskyttelse som er tilpasset deres livsstil, uavhengig av alder, økonomisk situasjon og geografisk, kulturell eller religiøs tilhørighet.

I tillegg til dette anerkjenner SNU at det å bli smittet av seksuelt overførbare infeksjoner (SOI) er, i likhet med andre infeksjoner, en naturlig del av livet. Dessverre er det likevel slik at SOI, og spesielt HIV/AIDS, ofte blir omtalt i skole, helsevesen, offentlige rapporter og media på en måte som kan virke stigmatiserende for de av oss som har vært smittet med SOI eller lever med HIV/AIDS. SNU er skeptisk til denne vinklingen, og arbeider derfor mot moraliserende kommunikasjon rundt SOI og HIV/AIDS.

SNU kjemper for:

- At alle i Norge og ellers i verden skal få universell og gratis tilgang til prevensjon og smittebeskyttelse av god kvalitet, som er tilpasset deres livsstil
- At det gjennomføres landsdekkende kampanjer som tar sikte på å styrke befolkningens bruk av smittebeskyttelse (f.eks. kondom, slikkelapp, PrEP), uten bruk av skremselspropaganda
- At den statlige subsidieringen av hormonell prevensjon i Norge utvides, slik at alle får tilgang til prevensjonsmidler tilpasset deres livsstil, uavhengig av deres alder og økonomiske situasjon
- At helsesøstre og jordmødre skal få rekvireringsrett for unge under 16 år
- At utviklingen av nye og bedre prevensjonsmidler fortsetter, og etterspør spesielt hormonell prevensjon for personer med penis og testikler, som kan styrke deres reproduktive rettigheter
- Å fjerne tabu og stigma knyttet til SOI, med spesielt fokus på HIV og AIDS, både nasjonalt og internasjonalt
- At helsevesenet skal møte SOI- og HIV-smittede individer på en ikke-moralistisk, respektfull og reflektert måte, slik at individets behov og integritet blir ivaretatt, uavhengig av alder, kjønn, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, seksuell orientering og religiøs eller kulturell tilhørighet

---

⁴ World Health Organization (February 8, 2018). Fact sheet on family planning/contraceptives. Hentet fra <http://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/family-planning-contraception>

1.4 ABORTRETTIGHETER

I Norge har man siden 1978 hatt rett til selvbestemt abort inntil 12. svangerskapsuke, og i dag er både abort og abortveiledning gratis og tilgjengelig uten henvisning fra fastlege. I mange land rundt omkring i verden har man derimot ikke disse rettighetene, og totalt sett har 125 av verdens 193 land enten restriksjoner eller forbud mot abort.⁵ Dette er ikke bare et brudd på individets rettigheter til selvbestemmelse over egen kropp, men medfører også store helseutfordringer i livene til personer med livmor, samt en rekke vanskeligheter for nasjoners overordnede likestillings- og utviklingsarbeid.

For mange som er ufrivillig gravide er konsekvensene fatale, og mellom 22 800 og 31 000 liv kvinner dør av utrygge aborter hvert år.⁵ I noen land står man også i fare for å bli dømt som kriminell dersom man får utført en ulovlig abort, eller hvis man opplever en spontanabort. Slike juridiske rammeverk hemmer kvinners mulighet til å ta utdanning og delta aktivt i samfunnet, og hindrer reell kjønnslikestilling i et globalt perspektiv.

SNU mener at abort ikke bør være et skam- eller tabubelagt tema, men heller omtales som en rettighet som personer med livmor skal ha for å sikre selvbestemmelse over sine egne kropp og liv. SNU anerkjenner derfor kampen for trygge og lovlige aborter som en av de aller viktigste likestillingssakene i verden i dag.

SNU kjemper for:

- Å fjerne skam og stigma tilknyttet abort
- At abortlovgivning ikke skal være en moralsk debatt, men handle om å sikre seksuell helse og rett på kroppslig autonomi
- At abort skal være lovlig, trygt og tilgjengelig for alle i Norge og ellers i verden, uavhengig av kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk
- At forslag til restriksjoner i abortlovgivning skal protesteres og nedstemmes
- At alle skal ha tilgang til gratis rådgivning både før og etter abort, og møtes på en ikke-moralistisk, respektfull og reflektert måte, slik at individets behov og integritet blir ivaretatt, uavhengig av alder, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, seksuell orientering og religiøs eller kulturell tilhørighet
- At ungdom under 16 år skal kunne ta abort uten at foresatte har rett til å uttale seg om svangerskapsavbruddet i tilfeller hvor ungdommen ikke ønsker deres innspill
- Å fjerne abortnemnda

---

⁵ Guttmacher Institute (2018). Abortion Worldwide 2017: Uneven progress and unequal access. Hentet fra https://www.guttmacher.org/sites/default/files/report_pdf/abortion-worldwide-2017.pdf

KAP. 2 SEKSUELLE OVERGREP, TRAKASSERING OG DISKRIMINERING

2.1 VOLDTEKT OG SEKSUELLE OVERGREP

Seksualisert vold er et betydelig samfunnsproblem verden rundt – også i Norge. I følge en rapport fra NKVTS har hver tredje kvinne og hver tiende mann opplevd seksuelle overgrep.⁶ Av disse har hver tiende kvinne og hver hundrede mann blitt utsatt for voldtekt. Per dags dato eksisterer det ikke tilsvarende statistikk om seksualisert vold mot ikke-binære personer i Norge, men internasjonal forskning tyder på at de av oss som bryter med kjønns- og seksualitetsnormer er mer utsatt for denne typen vold.⁷

Det finnes en rekke myter knyttet til voldtekt og seksuelle overgrep. Et likhetstrekk mellom dem er at skylden tillegges offeret fremfor gjerningspersonen. Voldtektsmytene er ofte kjønns spesifikke, i så måte at de utarter seg ulikt ut ifra hvorvidt offeret oppfattes som kvinner eller mann. Likevel kan disse mytene gå på bekostning av alle kjønn, og medfører ofte en ekstra belastning for overgrepsofre som kan vegre seg for å fortelle om overgrepet, anmelde det til politiet eller på andre måter be om hjelp.

SNU mener at det er viktig å skape bevissthet rundt og dekonstruere voldtektsmyter, både i institusjonene hvor overgrepssaker behandles og i samfunnet ellers. Samtidig anser vi det som viktig å bekjempe de dyptgående samfunnsstrukturene som bidrar til å opprettholde en kultur hvor voldtekt og seksuelle overgrep er utbredte hendelser. Derfor arbeider SNU med å utfordre utbredte antakelser og fordommer knyttet til kjønn og seksualitet, samtidig som vi kjemper for at respekt og samtykke skal anses som grunnleggende for alle seksuelle, romantiske og emosjonelle relasjoner.

SNU kjemper for:

- Økt fokus på samtykke og grensesetting fra ung alder, spesielt gjennom seksualitetsundervisning i skole og barnehage
- Å sette voldtekt og seksuelle overgrep på dagsorden i samfunnsdebatten
- Å skape bevissthet rundt og dekonstruere voldtektsmyter

---

⁶ Thoresen, S., & Hjemdal, O. K. (Red.) (2014). Vold og voldtekt i Norge. En nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. Hentet fra <https://www.nkvts.no/rapport/vold-og-voldtekt-i-norge-en-nasjonal-forekomststudie-av-vold-i-et-livsløpsperspektiv/>

⁷ Human Rights Campaign (n.d.). Sexual Assault and the LGBTQ Community. Hentet 23.08.2018 fra <https://www.hrc.org/resources/sexual-assault-and-the-lgbt-community>

- Å motarbeide stigma knyttet til det å være utsatt for voldtekt og seksuelle overgrep
- Obligatorisk kursing av lekdommere før de møter i retten i voldtektssaker
- En utvidet voldtektsparagraf, som inkluderer fravær av samtykke, i tillegg til bruk av vold og makt

2.2 SEKSUELL TRAKASSERING

Seksuell trakassering er et utbredt problem i de fleste viktige samfunnsarenaer, inkludert skoler, arbeidsplasser, politiske og frivillige organisasjoner, samt det offentlige ordskiftet. Trakasseringen kan være både fysisk, verbal og ikke-verbal, og kan omfatte alt fra seksuelle kommentarer til uønsket berøring.

Fra Ungdata undersøkelsen vet vi at 32% av elever i videregående skole har blitt utsatt for en eller flere former for seksuell trakassering, og at jenter generelt er mer utsatt enn gutter.⁸ Blant alle kjønn har 16 % av ungdommer opplevd uønsket seksuell beføling, 17 % har opplevd å bli kalt for seksuelt ladete skjellsord, og 18 prosent har opplevd at noen spredte negative seksuelle rykter om dem.

Økt digitalisering av hverdagen har også gitt økt seksuell trakassering over nett, og gjennom meldinger, kommentarfelt og gruppediskusjoner på sosiale medier kan ungdommer oppleve å bli utsatt for uønsket seksuell oppmerksomhet i sine private digitale liv.⁹

Uønsket seksuell oppmerksomhet kan oppleves krenkende, skremmende og hemmende for dem som blir utsatt for det, og derfor arbeider SNU for å fremme forebyggende tiltak, deriblant seksualitetsundervisning gjennom hele utdanningsløpet som har fokus på respekt for medmenneskers kroppslige og seksuelle autonomi.

SNU kjemper for:

- Økt fokus på respekt for medmenneskers kroppslige og seksuelle autonomi fra ung alder, spesielt gjennom seksualitetsundervisning i skole og barnehage.

⁸ Bakken, A. (2018). Ungdata 2018: Nasjonale resultater. Hentet fra <http://www.hioa.no/Om-OsloMet/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NOVA/Publikasjoner/Rapporter/2018/Ungdata-2018-Nasjonale-resultater>

⁹ Barneombudet (2018). «Alle kjenner noen som har opplevd det»: Om seksuelle krenkelser mellom ungdom. Hentet fra <http://barneombudet.no/for-voksne/vare-publikasjoner/kjenner-opplevd-seksuelle-krenkelser-ungom/>

- Økt bevissthet rundt omfanget og virkningene av seksuell trakassering, spesielt mht. særlig utsatte grupper.
- Økt kunnskap blant ungdom om deres rettigheter dersom de blir utsatt for seksuell trakassering.

2.3 HATPRAT OG DISKRIMINERING

Hatefulle ytringer rammer ofte de av oss som skiller seg ut fra de normative forventningene til hvordan vi skal være, ofte basert på diskrimineringsgrunnlag som blant annet kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og seksuell orientering. Hatprat er et utbredt samfunnsproblem, og skjer ofte innenfor en juridisk gråsoner hvor grensen mellom ytringsfrihet og diskriminering tøyes uten rettslige konsekvenser.¹⁰

Selv om SNU anerkjenner viktigheten av å verne om menneskers rett til ytringsfrihet, mener vi det er elementært at denne rettigheten ikke beskytter hatefulle og truende ytringer som går på bekostning av utsatte gruppers mulighet til å delta aktivt i samfunnet. På grunn av dette, samt av hensyn til utsatte gruppers psykososiale helse, mener SNU at en større innsats bør legges i arbeidet for å bekjempe hatprat, og at problemet må tas tak i av myndigheter, politi, medier og befolkningen generelt.

SNU kjemper for:

- At alle skal ha mulighet til fritt å uttrykke og utfolde sin egen seksualitet og identitet, uten frykt eller fare for å bli utsatt for hatefulle ytringer
- At hatprat og diskriminering blir tematisert og utfordret i den offentlige debatten.
- Økt innsats mot hatprat og diskriminering på bakgrunn av kjønn, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, seksuell orientering, samt de øvrige diskrimineringsgrunnlagene, i alle relevante arenaer - deriblant skole, arbeidsliv og det offentlige ordskiftet

---

¹⁰ Likestillings- og diskrimineringsombudet (2015). Hatytringer og hatkriminalitet. Oslo: LDO. Hentet fra http://www.ldo.no/globalassets/03_nyheter-og-fag/publikasjoner/hatytringer_og_hatkriminalitet_rapport.pdf

KAP. 3 SOSIAL OG JURIDISK LIKESTILLING

3.1 LIKESTILLING OG INTERSEKSJONELL FEMINISME

Feminisme er en grunnleggende verdi og et viktig perspektiv i SNUs arbeid og formål. SNU definerer feminisme både som det å skape likestilling mellom kjønnene og det å arbeide for et rettferdig samfunn med like muligheter for alle uavhengig av kjønn, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, seksuell orientering, hudfarge, etnisitet, alder, funksjonsevne og kulturell eller religiøs tilhørighet. Videre fremmer SNU sidestilling av feminine og maskuline kvaliteter som elementært for å oppnå et likestilt samfunn.

Innenfor alle grupperingene som nevnes ovenfor finnes det kulturelle rammer for hva som anses som normalt og/eller ideelt. Dersom man faller utenfor samfunnets normer kan man oppleve å bli marginalisert eller undertrykt – og jo flere normer man faller utenfor, dess mer sammensatt kan denne undertrykkelsen utarte seg¹¹. SNU vektlegger derfor interseksjonell feminisme¹² i arbeidet vårt med likestilling og SRHR. Dette betyr at vi tar høyde for at strukturene i samfunnet som opprettholder undertrykkelse henger sammen, enda de ikke er like.

SNU kjemper for:

- At feminisme står sentralt i alt arbeid med SRHR (og omvendt)
- At feminisme forstås og fremmes ut ifra et interseksjonelt perspektiv
- Økt fokus på og formidling av hva sammensatt diskriminering er og hvordan det kan motarbeides
- At feminine og maskuline kvaliteter likestilles og oppfattes som naturlig og positive uavhengig av kjønn, slik at alle kan uttrykke ulike aspekter av seg selv uten frykt eller fare for stigma eller diskriminering

3.2 KJØNNS- OG SEKSUALITETSMANGFOLD

Å fremme positive holdninger til kjønns- og seksualitetsmangfold er en av de viktigste prioriteringene til SNU, da vi mener dette er grunnleggende for at unge personer skal

---

¹¹ Crenshaw, K. (1989). Demarginalizing the intersection of race and sex: A Black feminist critique of antidiscrimination doctrine, feminist theory, and antiracist politics. The University of Chicago Legal Forum, 140:139-167. Hentet fra <https://philpapers.org/archive/CREDTI.pdf>

¹² Merriam-Webster Online Dictionary (n.d.). Word We're Watching: Intersectionality. Hentet 23.08.2018 fra <https://www.merriam-webster.com/words-at-play/intersectionality-meaning>

kunne utvikle, uttrykke og utfolde sin identitet, samt inngå trygge og positive relasjoner, uten frykt eller fare for vold, forfølgelse, stigmatisering, diskriminering eller andre former for negativ sosial kontroll.

Både i Norge og ellers i verden er individer som faller utenfor samfunnets normer for seksualitet og kjønn utsatt for en rekke sosiokulturelle, juridiske og medisinske hindringer. Blant disse er eksempelvis det binære kjønnssystemet, begrenset tilgang til kjønnsbekreftende behandling for transpersoner, unødvendige og irreversible kirurgiske inngrep på interkjønnede barn, samt utbredte cis- og heteronormative holdninger som begrenser individets handlingsfrihet.

SNU stiller seg kritisk til alle samfunnsmessige forhold som marginaliserer, undertrykker eller på andre måter går på bekostning av individer på grunn av kjønn, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, seksuell orientering, samlivsform, eller seksuell og romantisk praksis, og arbeider aktivt for å utfordre og bekjempe disse.

SNU kjemper for:

- Innføringen av et tredje juridisk kjønnsalternativ
- Bedre tilgang til kjønnsbekreftende behandling for transpersoner
- Forbud mot medisinsk unødvendige inngrep på interkjønnede barn
- Økt bevissthet, forståelse og anerkjennelse for kjønns- og seksualitetsmangfold
- Økt forståelse for at kjønn og seksualitet kan være flytende og sammensatt
- Økt bevissthet rundt cis- og heteronormative holdninger, og hvordan disse kan være skadelige for individer og samfunnet som en helhet

3.3 SEKSUALITET OG FUNKSJONSEVNE

Alle har en seksualitet. For at de av oss med kronisk sykdom eller nedsatt funksjonsevne skal kunne leve ut sin seksualitet i trygghet og med åpenhet, er det viktig å sette fokus på at alle mennesker har de samme grunnleggende behovene. Seksuelle problemer kan føre til redusert fysisk og psykisk helse for ethvert individ, og på samme måte kan individets nedsatte helse eller funksjonsevne påvirke seksuallivet deres.

Medisinske tilstander knyttet til sex og seksualitet prates lite om, og sjelden uten en stigmatiserende undertone. Mange ungdommer føler både skam og redsel for å stille

spørsmål om problemer knyttet til sin seksualitet, samtidig som helsepersonell rapporterer at dette er temaer som er vanskelig å ta opp i møte med sine pasienter.

For å forebygge psykisk uhelse er det viktig å ha mennesker rundt seg og å få utløp for gleder, frustrasjoner og utfordringer, og svar på de spørsmål vi går og tenker på. SNU mener derfor det er svært viktig at ressurspersoner i nærmiljøet til unge er trygge og åpne i samtaler om seksualitet og psyke. Helsevesen spiller en sentral rolle, og derfor mener SNU at informasjon om seksualitet burde inngå i pensum på alle utdanninger innenfor helse.

SNU kjemper for:

- Kompetanseheving i helsevesenet slik at alle møtes med respekt og aksept og føler de får den hjelpen de trenger
- At alle skal kunne uttrykke og leve ut sin seksualitet, og få tilbud om hjelp til eventuelle funksjonelle utfordringer knyttet til dette
- Å øke bevisstheten i befolkningen generelt om medisinske tilstander knyttet til seksualitet

KAP. 4 SEX SOM ARBEID, UNDERHOLDNING OG VARE

4.1 KOMMERSIALISERING AV KROPP OG SEX

Barn og unge i dagens Norge vokser opp i en medievirkelighet hvor fokuset på den «ideelle» kroppen er overveldende. Gjennom sitt valg av modeller og bruk av retusjering har markedsføringsbransjen fremmet en håndfull idealkropper, som er mer eller mindre unaturlige, urealistiske eller umulige å oppnå, men som likevel får definere hva som kan regnes som skjønnhet. Dette idealet har deretter blitt brukt til å kapitalisere på ungdommers usikkerheter knyttet til kropp og utseende.

SNU er kritisk til kommersialiseringen av menneskekroppen, og bekymret for hvilke effekter dette kan ha for ungdommers syn på egen og andres naturlige kropper. SNU er også bekymret for hvordan det konstante fokuset på menneskets ytre kan skape et usunt fokus på kropp og utseende.

Videre er SNU kritisk til at fremstillingen av kropp i både underholdning og reklame blir stadig mer seksualisert, spesielt når det gjelder jente- og kvinnekropper. SNU er i utgangspunktet ikke negativ til nakenhet i media, men når nakenhet hovedsakelig fremstilles i kombinasjon med unaturlige kroppsidealene, tradisjonelle kjønnsroller og hetero- og cisnormative identiteter, mener vi det er viktig å reflektere rundt hvilke konsekvenser slike snevre fremstillinger kan ha for barn og unges seksuelle utvikling.

SNU kjemper for:

- En mer mangfoldig og naturlig fremstilling av kropp og seksualitet i underholdning og reklame, uten at dette betyr å øke fokuset på kropp i media
- Bedre medierepresentasjon av mennesker som er annet enn slanke, hvite, funksjonsnormative, heterofile, ciskjønnede menn og kvinner
- At det vedtas politiske føringer for å merke retusjert reklame

4.2 PORNOGRAFI

Debatten om pornografi er preget av sterk polarisering. Ulike ideologiske standpunkt danner grunnlag for motstridende holdninger, og fakta blir ofte overskygget eller feilaktig fremstilt på bakgrunn av debattantens agenda. En gjennomgående tendens er skamlegging av personer som benytter seg av porno i hverdagen sin, enten på bakgrunn

av feministiske perspektiver, religiøse perspektiver, betenkeligheter ved bransjen i seg selv eller pornografiens antatte effekter på publikum. Samtidig legges det sjelden frem realistiske løsninger på disse problemstillingene.

SNU ønsker derfor å fremme et perspektiv basert på *pornopragsmatisme*. Med dette begrepet erkjenner vi det faktum at pornografi har etablert seg i kulturen vår, og trolig aldri vil forsvinne. Samtidig erkjenner vi at porno kan ha problematiske aspekter, men at disse først blir aktuelle om man lar porno eksistere i et vakuum. Likevel ser vi at porno er en underholdningsform som både lages og brukes for å skape seksuell tenning, og dermed kan ha positive effekter på brukerens seksuelle nytelse.

Med utgangspunkt i dette perspektivet mener SNU at det er viktig å fjerne tabu og skam knyttet til porno, slik at eventuelle problemstillinger kan diskuteres konstruktivt uten å moralisere dem som benytter seg av det. Videre mener vi at dette vil være det mest effektive verktøyet for å skape trygge rammeverk rundt barn og unges naturlige og nysgjerrige utforskning på nett.

SNU kjemper for:

- Å skape en nyansert debatt rundt pornografi, som ikke går på bekostning av dem som benytter seg av det
- Å motarbeide myter knyttet til pornografi, uavhengig av om disse brukes for å argumentere for eller imot porno
- Å utfordre problematiske aspekter ved pornografi og pornobransjen på en konstruktiv og ikke-moraliserende måte

4.3 SEXARBEID

Sexarbeid er et kontroversielt tema som ofte skaper steile fronter mellom alt fra politiske partier til ideelle organisasjoner, både når det gjelder moralske vurderinger av sexkjøp og sexsalg, samt hvordan lovverket skal forholde seg til slik virksomhet. Mens noen vil hevde at alle former for sexarbeid er menneskehandel og dermed burde kriminaliseres, mener SNU det er viktig å lage tydelige skillelinjer.

I Norge har man både et lovverk som kriminaliserer menneskehandel¹³, og et som kriminaliserer kjøp av seksuelle tjenester¹⁴. Hensikten med sistnevnte var å redusere etterspørselen etter, og endre holdningene til, sexarbeid. Men selv om lovverket ikke skulle gå på bekostning av sexarbeidere, har denne allerede marginaliserte gruppen opplevd at deres levevilkår ble ytterligere redusert etter at sexkjøpsloven trådte i kraft.¹⁵

SNU mener at beskyttelsen av menneskerettighetene til alle personer som selger sex burde settes høyere enn et mål om å utrydde selvvalgt sexarbeid. Siden menneskehandel allerede er kriminalisert i straffelovens § 257-258, mener SNU at sexarbeid mellom samtykkende voksne burde avkriminaliseres. I tillegg til dette arbeider SNU for å skape bevissthet rundt at de av oss som selger sex tilhører en mangfoldig gruppe, og har ulike forutsetninger, motiver og behov, men opplever å bli satt i bås, stigmatisert og marginalisert i dagens samfunn.

SNU kjemper for:

- Å tydeliggjøre skillet mellom sexarbeid og menneskehandel
- Å fjerne moralisme om salg av sex fra debatten.
- Å avkriminalisere sexkjøp med mål om å styrke sexarbeideres rettigheter

---

¹³ Straffeloven, kap. 24 § 257-258

¹⁴ Straffeloven, kap. 26 § 315-316

¹⁵ Amnesty International (2016). The Human Cost of «Crushing» the Market: Criminalization of Sex Work in Norway. Hentet fra <https://www.amnesty.no/aktuelt/norsk-lov-setter-sexarbeidere-i-fare>